Станислав МАРАШКИ

Спасителят с кларинета

Сигурно сте виждали как самоуките музиканти слушат чужда музика и веднага я хващат по слух на инструмента си. Но спасител да прави това, и то на инструмент като кларинета – това може би не сте чували.!При това спасителят , за който ще стане дума в нашата история, хващаше по слух и народни песни, и филмова музика, а даже и Деветата симфония на Бах!

За Румен Мутафов, спасител с над 40-годишен спасителен стаж, и това лято му се струваше примамливо. Лятото започна обещаващо с назначение на пост, пред който дъното на морето беше плитко и равно над двеста метра навътре и приличаше на някакъв осъществен блян за безметежност. Допълнително предчувствие за сладки приключения и наслада му създаваше и съзнанието за втората му дарба – музикалната. Мутафов беше човек с две големи умения в живота: спасителния буй и дървения кларинет, които той владееше безупречно, макар и по слух. Но кой ли пък представител на ромската общност е нотист? Не беше и Румен, а мургавият цвят на кожата му предполагаше музикално сърце и весела душа. Може би и затова тези спокойни дни под жаркото слънце на Слънчев бряг – дни, запълнени с лек морски бриз, равномерно прибиране на червените шорти и тихи следобеди – за него бяха нещо напълно естествено. Вечер пък планираше сменянето на „работната премяна“ с риза, за да свири в емблематичния ресторант „Фрегата“ на крайбрежната алея. Началните няколко дни преминаха точно така – в пълен покой през деня, в музика вечер и в радостно очакване на един идеален спасителен сезон.

Докато, уви, не настъпи петият ден.

Часът беше малко след девет сутринта. Румен тъкмо разпъваше сгъваемия си стол така, сякаш се готвеше за кралски престол, когато пясъкът зад него проскърца под тежките стъпки на Бай Марин – техническия отговорник на плажния комплекс. Бай Марин носеше в ръка тетрадка със смачкани корици, а изражението му беше по-

сумрачно и от буреносен облак над Несебър.
– Прибирай багажа! – изтърси той без предисловия и заби радиостанцията под мишницата си.
Румен закова поглед върху него, държейки чадъра си наполовина отворен.
– Как така „прибирай“, бе, Марине? Аз тука снощи съм хвърлял пясък, изравнил съм си поста, локви няма. Водата – тава! Що да го прибирам?
– Местя те – въздъхна тежко Марин и посочи с палец на юг по ивицата.
– На двайсети пост. Веднага!
– На двайсети?! На „Какао бийч“?! – Румен ококори очи, а мургавото му лице пребледня с един тон. – Абе, Марине, ти да не си прелял ракията снощи? Там е адът, бе! Младежи, пияни от нощните клубове, не слушат, а пред вишката има две дънни ями като каньони! Влезе ли някой, мъртвото го завлича до турската граница! Вземи прати някой младок да тича, аз имам 40 години на тоз пясък!
Бай Марин свали каскета си, избърса с ръкав изпотеното си чело и го погледна почти молещо:
– Точно затова те пращам тебе, Бат Румене! Оня студентът, дето беше там, за три дни прегракна, снощи си събра партакешите и избяга за София. Каза, че по-добре да работи в кол център, отколкото да вади пияни англичани от ямите. На двайсети ми трябва стар вълк. Някой, дето има авторитет и знае как се удържа тълпа.

– Авторитет… – изръмжа Румен, но в гласа му вече пролича известна гордост, присъща на старите майстори. – С авторитет яма не се зарива, Марине! И пиян турист с авторитет не се спира.
– Вземай си буя, свирката и тръгвай !– отсече Бай Марин и му подаде новия червен флаг. – Шефът каза, че ако удържиш двайсети пост тоя месец, ще има бонус. Айде, със здраве!
Румен хвърли неволно поглед след отдалечаващия се отговорник, изпухтя тежко и бавно поклати глава. Прибра сгъваемия стол,м етна спасителния буй през рамо и с тежки стъпки тръгна по горещия пясък към „Какао бийч“.
Още щом пристигна на пост №20 и погледна към водата, той разбра, че блаженият му сезон бе приключил завинаги.
Пред него морето сменяше цвета си от тъмнозелено в почти черно –

сигурен знак за дълбоките, коварни прагове. Още в първия му час там стана ясно, че спокойствието е приключило. Като стар спасител в Слънчев бряг той прекрасно знаеше ,че точно пред неговата вишка морето беше изкопало две огромни, коварни дънни ями, а за капак съвсем наблизо се намираше неофициалният нудистки плаж.

И ето,че се започна!

Всеки следващ ден се превръщаше в повтаряща се, изтощителна рутина. Морето дърпаше навътре, а той неуморно надуваше свирката, викаше до прегракване, махаше с ръце и сочеше към табелата с червения флаг. Плажуващите, обаче, систематично игнорираха предупрежденията му. Смятайки спасителя за досаден викач, те влизаха в опасната зона и инатливо отказваха да излязат.

От сутрин до вечер Мутафов надуваше спасителната свирка, докато пресипне.

– Хей, вие с шапката, излезте веднага! – викаше той. – Младеж, там е дълбоко, има ями!

Никой, обаче, не го слушаше. Плажуващите бяха безотговорни, по детски непослушни и напълно игнорираха предупрежденията. Смятаха, че спасителят просто им разваля удоволствието.

Постепенно Румен започна да научава абсурдните им физиономии наизуст През цялата последна седмица едни и същи лица повторно се появяваха пред вишката му и се втурваха към ямите , превръщайки се в негови редовни „клиенти“:

Ето го пак тоя същия малоумник - пихтиест гигант с шкембе като корабен кил и неоново розови очила – редовен посетител от понеделник насам – за пореден път гази директно към дълбокото. На свирене то на Румен той само се обърна, подскочи и извика с плътен бас:

- Абе, майсторе, стига пищя, бе! Влязъл съм да си изплакна кебапчетата от обяд, ти шъ ми разваляш тена!“

Или пък онази висока, слаба като вестник англичанка с цвят на сварен рак, която не сваляше сламената си шапка даже и във водата и която Румен засичаше за пети път тази седмица да игнорира флаговете, махаше пренебрежително с ръка и фъфлеше на развален български:

- Ох, ти там, спасителът!Ще млъква ли най-сетне?! Платила съм за ол-инклузивът , ще си плува където иска си!“

Възрастен чичо по адамово облекло, който за трети път „грешно“ пресичаше границите на близкия нудистки плаж и нагазваше до кръста точно пред пост №20, му викаше с пернишки диалект:
– Момче, прибери таа свирка, бе! Без гащи съм, ама плувец съ̀ бил оште к’ога ти си бил у проекта!?”

Толкова беше досадно,че Румен Мутафов чакаше с нетърпение да дойде краят на работния ден, за да се отдаде на музиката в ресторант «Фрегата».

Един следобед, застанал пред прага на пълното обезсърчение и с напълно преграхнал глас,Румен Мутафов осъзна , че традиционните методи са безсилни срещу този ежедневен хаос.И, както си седеше, бе озарен от чудодейна идея. Ама разбира се! Разбира се,че музиката от филма «Челюсти» на Стивън Спилбърг! Само тя щеше да му помогне! И в главата му изплуваха сцените от филма за онази кръвожадна огромна акула, хвърлила в ужас плажовете на градчето Еймити Айлънд, която нападаше на фона на вледеняваща, страшна музика.Той беше хващал по слух не една мелодия, колко му е да хване по слух и мелодията от филма! Беше свирил с кларинета си даже оперни арии, че тази ли ще му се опъне! Ех,кларинетът! Ама разбира се,че той! Как изобщо можа да забрави за него?!Само той можеше да го спаси, колкото и странно да беше това,че трябваше да бъде спасяван не давещ се в морето турист, а той, самият спасител, който беше на брега!

И Мутафов радикално смени тактиката... Извади скришом телефона, намери филма на режисьора от САЩ ,пъхна слушалките в ушите си и жадно заслуша. Две прослушвания бяха достатъчни,за да вкара всяка нота от мелодията до най-потайните кътчета в душата си.После бръкна в чантата си, извади лъскавия кларинет, прокара дискретно пръсти по бутоните, за да изпробва новата мелодия, а после се изправи в цял ръст на вишката и… засвири. Вместо пискливата свирка, над плажа прозвуча тежка, напевна и леко зловеща мелодия, досущ като темата от филма „Челюсти“. Музиката отекна над вълните. Плажуващите внезапно замръзнаха. Имаше нещо в дълбокия тон на кларинета, което звучеше много по-авторитетно и стряскащо от обикновената свирка. Постепенно Мутафов започна да изпълнява бързи, предупредителни пасажи всеки път, когато някой наближеше опасните ями.

И - за изненада на всички – изведнъж му потръгна!

Щом някой чуеше драматичното соло на кларинета, веднага отскачаше назад от опасното място, мислейки, че от морските дълбини тутакси ще изскочи някое морско чудовище,подобно на акулата от филма. . Музикалният сигнал се беше оказал по-силен от всеки вик или свирка!

С течение на дните кларинетът се превърна в нещо като магическа диригентска палка над морската стихия. Силата му не беше в силата на звука, а в нещо необяснимо, което извираше от самата душа на Румен Мутафов.

Мекият като казанлъшка поничка гигант с неоново -розовите очила, който само допреди безгрижно газеше към първата яма,претърпя пълно преображение. Щом ниските, трепересщи вибрации на фаготовия регистър на кларинета прорязаха въздуха, той тутакси закова крак във водата , и, потръпвайки, трескаво се заоглежда наоколо. Зърна спасителя с кларинета на вишката, позачуди се малко, но после с неочаквана грация направи три бързи крачки назад към плиткото. Без нито един вик или скандал, кебапчетата му бяха спасени, а той самият застана мирно на сигурно разстояние, оглеждайки вълните с такъв респект, с какъвто млад войник гледа старшината на ротата през първия казармен ден.

При англичанката ефектът беше още по-драматичен. Когато Румен заби бърз, тревожен стакато пасаж в горния регистър, точно в момента, в който тя прекрачваше червената линия на опасността, червената като рак видна дама буквално подскочи над водата. Забравила за ол-инклузива и за платените си права, тя се хвана за сламената шапка и изтърча на сухото, сигурна, че мелодията е официален сигнал за нападение от гигантска сепия.

Дори инатливият нудист от съседния плаж, чието самочувствие дотогава беше непробиваемо, не издържа на музикалния авторитет. От този ден нататък, щом чуеше минорния, зловещ мотив, той спираше на място, подвиваше опашка и с плах поглед към вишката кротко се оттегляше обратно към своята неофициална зона, прикривайки се зад първия чадър.

Магията на кларинета промени целия микроклимат около пост №20. Плажуващите, които преди това гледаха на спасителя като на досаден нарушител на спокойствието им, сега го слушаха с почти мистично благоговение. Двете коварни дънни ями останаха напълно празни – около тях се образува невидим, но непреодолим кордон от респект и дисциплина, хвърлен от зловещо красивите тонове на руменовия инструмент.

Най-голямото чудо, обаче, ставаше вечер. Много хора обичаха да се къпят в морето на лунна светлина дълго след края на работното време на спасителите, когато плажът вече е неохраняем. Но сега, докато се разхождаха или се готвеха да скочат във водата, те чуваха познатия звук на кларинета, с който Румен свиреше от ресторанта на крайбрежната алея и щом само дочуеха познатата мелодия, среднощните плувци веднага се сещаха за опасните ями и кръвожадната акула, спомняха си дневния сигнал и бързо се отказваха да влизат в морето. Мутафов успяваше да спасява човешки животи, дори тогава, когато свиреше за бакшиши.

Дойде и най-дългоочакваният ден – денят за заплати! Другояче казано, денят, в който трудът под жаркото слънце в Слънчев бряг най-накрая се превръщаше в нещо твърдо и шумящо в джоба. Нищо,че заплатата е онова странно нещо, което очакваш най-дълго, а трае най-кратко.

Румен Мутафов слезе от вишката, прибра кларинета в калъфа и с лека, уморена стъпка се отправи към банкомата на ДСК, разположен точно до централната алея, срещу хотел „Кубан“. Опашката беше малка, но слънцето все още печеше безогледно. Когато дойде неговият ред, спасителят изтри потта от челото си, извади поизтърканата си пластика и я пъхна в процепа.

Пръстите му, свикнали с прецизността на кларинетните клапи, бързо и с познато рутинно движение набраха четирицифрения ПИН код. Румен натисна бутона „Справка по сметка“ – просто искаше да се увери, че скромната му спасителна заплата е пристигнала, преди да изтегли пари за вечерта.

На малкия екран се показаха цифрите на сумата. Мутафов премигна. Свали слънчевите си очила, избърса ги в червените си шорти и ги сложи отново. Числото на екрана не се промени. Вместо очакваните 1500 евро, там грееше сума, точно двойно по-голяма – цели 3000 евро!

Сърцето му направи лудо салто. Първичната вълна от чиста, детска радост го заля като хладна вълна в горещ ден: нима наистина щеше да може най-накрая да си купи онзи нов мастерски кларинет, за който мечтаеше от години? Но веднага след радостта се настани студеният разум. *„Грешка е… В счетоводството са преводите. Утре ще ме накарат да връщам парите, а ако ги изхарча, оставам на сухо.“*

Без да тегли нито евро, той трескаво натисна бутона за разпечатка на разписката. Банкоматът бръмча няколко секунди и изплю малкото хартиено листче. Румен го грабна, натисна „Отказ“, прибра картата и с

бърза крачка се отправи към офиса на концесионера на плажа Драган Василев.

Спасителят нахлу в хладната, климатизирана канцелария на концесионера с бележката в ръка, все още по червени шорти и с притеснено изражение.

– Г-н Василев, има голяма грешка! – извика той още от вратата, поднасяйки бележката. – В сметката ми са преведени двойно повече пари. Някой в счетоводството се е объркал. Дошъл съм да ви го кажа, за да ги върна.

Концесионерът – едър, потъмнял от слънцето мъж с бели коси, се обърна бавно на стола си. Вместо строг поглед или изненада, лицето му се разля в широка, искрена усмивка.

– Няма никаква грешка, Румба – каза той спокойно и свали очилата си.

– Как да няма? – изуми се спасителят. – Сумата е двойна!

– Напълно заслужена е – изсмя се шефът и се облегна назад. – Счетоводството работи по мои указания. Ти, момчето ми, последния месец работиш на две смени. Първо – пазиш плажа през деня. Второ – с твоя кларинет вечер пазиш нощните къпещи се, докато свириш в ресторанта. Твоята музика свърши работата на цяла нощна патрулна двойка! Изчислено е като извънреден нощен труд.

Румен остана с отворена уста, а бележката в ръката му сякаш леко .потрепери-.

– И това не е всичко – добави концесионерът, изправяйки се и протягайки длан за ръкостискане. – От утре те назначавам за старши спасител и началник на всички вишки в целия комплекс. Искам да научиш и останалите момчета на твоите методи. Е, може и да не свирят на кларинет, но от утре ти определяш правилата на този плаж!

Спасителят стисна силно ръката на шефа си. Излизайки от офиса на ярката слънчева светлина, той погледна към морето, а след това към калъфа на кларинета си. Слънчев бряг беше виждал какво ли не, но никога досега не беше имал шеф на спасителите, чието най-силно оръжие беше не свирката или дори буят, а сол-минорният кларинетов концерт.